

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quæ beneficia in hac regula 8. habeat. §. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

Neque enim credendum est regulam septimam reservationum ita inconuenienti correclam esse. Vt quid enim expediebatur, si per reg. 8. corrigenda erat?

7 Tandem subdit Pontif. x decretum irritans omnium quae in contrarium huius regulae, & praecedentium fuerint attentata, sic Aloysius Riccius coll. etan. decisi. 5. part. c. l. l. m. r. 3. n. 27. Aloysius Riccius, & Barboza supra. Garcia n. 409. de efficacia huius decreti irritantis vid. r. potest. Gonzalez dicit. gloss. ult. per totam. Garcia 5. part. de benef. c. 1. n. 409. Mandos. h. q. 4. est enim ita efficax, ut inofficium non solum titulum, sed etiam possessionem in contrarium, ita vt possessor defendi non possit aliquo ex remediis possessoris, quia est nulla, & iniusta talis possessio. Mand. reg. 1. Cancell. q. 3. per totam. Gonzalez gloss. 3. r. n. 8. & gloss. 66. n. 29. Garcia 5. part. de benef. c. 1. n. 417. & 419. & alij apud ipsos. Hoc autem intelligitur, dummodo de reservatione, & decreto irritantis constat, secus vero si non bene probatur; quia in casu dubio non est possessor spoliandus, vt aius reatus docet Gonzalez gloss. 3. r. n. 14. & 20. & gloss. 66. n. 39. Garcia 5. part. de benef. c. 1. n. 417. & 430.

P V N C T V M XXII.

Explicatur praecipua Cancellariae reservatio contenta in reg. 8. quae nuncupatur regula de mensibus, & alternatiua.

Hae regula in haec verba statuitur, Cupiens D.N. Papa pauperibus clericis, & aliis bene meritis personis providere, omnia beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & quorumvis ordinum regularia, qualitercumque, qualificata, & vbi- cumque existentia, & quomodocumque vacantia, aliter quam per resignationem, An beneficia patrimonialia sub hac regula comprehendantur? Arguitur pro, & contra. 4. Resoluitur quaestio. 5. Beneficia electiva sub hac regula comprehendantur, sed non electiones canonicarum, Magistralium, & doctorum ecclesiarum Cathedralium, Regni Castella, & Legionis. 6. Beneficia iuris patronatus qualiter comprehendantur, remissive respondetur. 7. Non comprehenduntur beneficia consistentia in Ecclesia non numerata, seu receptitia. 8. Beneficia monachalia probabiliter est comprehendenda. 9. Beneficia nouiter erecta post regulam comprehenduntur. 10. Non extenditur in iis beneficiis ad primam beneficii collationem, quidquid dicat Gonzalez.

Hae regula in haec verba statuitur, Cupiens D.N. Papa pauperibus clericis, & aliis bene meritis personis providere, omnia beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & quorumvis ordinum regularia, qualitercumque, qualificata, & vbi- cumque existentia, in singulis Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Augusti, Octobris, & Nouembris, mensibus usque ad sua voluntatis beneplacitum extra Romanam curiam, alias quam per resignationem quocumque modo vacatura, ad collationem, provisionem, presentationem, electionem, & quamvis aliam dispositionem quorumcumque collatorum, & collatorum secularium, & quorumvis ordinum regularium (non tamen Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, aut aliorum sub concordatis inter sedem Apostolicam, & quoscumque alios iuris, & per eos qui illa acceptare, & obseruare debuerint acceptatis, & obseruatis, quae ledere non intendit, comprehensorum) quomodolibet pertinentia dispositioni sua generaliter reservauit, volens in supplicationibus seu concessionibus gratiarum, quae de dictis beneficiis tunc vacantibus, etiam motu proprio fieri, de mense in quo vacauerint dispositione mentione fieri, alioquin gratias nullas esse, ac consuetudines etiam immemorales optandi maiores, & pinguiores prebendas, nec non privilegia, & indulgentia Apostolica circa ea, ac etiam dispensandi de huiusmodi beneficiis, aut quod illa sub huiusmodi reservationibus nunquam comprehenduntur, etiam cum quibusvis derogatoriis derogatorum, & fortioribus, efficacioribus, & in solitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis quibusvis personis, & collegiis, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus quomodolibet concessa aduersus reservationem huiusmodi minime suffragari. Insuper sanctius sua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis intente ipsis quandoque apud Ecclesias, aut dioceses suas vere, ac personaliter resederint, dumtaxat de omnibus, & quibuscumque beneficiis cum cura, & sine cura, secularibus, & regularibus ad liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem, seu presentationem, vel electionem, nec etiam cum consilio, vel consensu, seu interuentu capitulorum, vel aliorum, aut alius pertinentibus, quae antea in mensibus Februarij, Aprilis, Iulij, Augusti, Octobris, & Decembris extra curiam ipsam vacare contigerint, dummodo alias dispositioni Apostolica reservata, vel affecta non fuerint, liberè disponendi facultatem concessit, ac etiam voluit, vt si ipsi in collatione, aut alia dispositione beneficiorum in aliis sex mensibus, videlicet Ianuarij, Martij, Maij, Iulij, Septembris, & Nouembris vacaturorum (quae etiam dispositioni sua, vt praesertim, reservauit) seu etiam aliorum dispositioni sua, & dictae sedis alias quomodolibet reservationum, aut affectuorum se intromiserint, aut quominus provisiones, & gratia sanctitatis sua de illis debitorum effectum consequantur, impedimentum quoquo modo praestiterint, vsu, & beneficio praedictae facultatis eo ipso priuati existant, ac collationes, & alia dispositiones de beneficiis illius praetextu deinceps faciendae nullius essent roboris, & momenti. Illi vero qui gratiam alternatiua praedictae acceptare voluerint, acceptationem huiusmodi per patentes litteras manu propria signatas, suoque sigillo munitas, & in sua quisque ciuitate, vel diocesi datas declarare, & litteras ipsas huc ad Datarium Sanctitatis sua transmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea vti incipiant gratia praedictae, decernens sic in praedictis omnibus per quoscumque, & iudicari debere, ac irritum, &c.

§. I.

Quae beneficia in hac regul. 8. referuntur.

1. Reseruat quaecumque beneficia tam secularia, quam regularia. Intelligendum est de beneficiis, quae proprie beneficia sunt.
2. Item reseruat beneficia qualitercumque qualificata, & vbi- cumque existentia, & quomodocumque vacantia, aliter quam per resignationem.
3. An beneficia patrimonialia sub hac regula comprehendantur? Arguitur pro, & contra.
4. Resoluitur quaestio.
5. Beneficia electiva sub hac regula comprehendantur, sed non electiones canonicarum, Magistralium, & doctorum ecclesiarum Cathedralium, Regni Castella, & Legionis.
6. Beneficia iuris patronatus qualiter comprehendantur, remissive respondetur.
7. Non comprehenduntur beneficia consistentia in Ecclesia non numerata, seu receptitia.
8. Beneficia monachalia probabiliter est comprehendenda.
9. Beneficia nouiter erecta post regulam comprehenduntur.
10. Non extenditur in iis beneficiis ad primam beneficii collationem, quidquid dicat Gonzalez.

Dvas supra dicta regula habet partes. Prima loquitur de reservatione, secunda quae incipit a §. in super, loquitur de beneficio alternatiuae Episcopis residentibus concessae, Vtramque ea breuitate qua potero perstringam.

In prima parte dispositioni suae Pontifex reseruat quaecumque beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & regularia, beneficia inquam quae proprie beneficia sunt, quae propter beneficia manalia, huc vacant ad nutum, patentes, & similia, de quibus in primo huius tractatus diximus, beneficia proprie non esse, nequequam sub reservatione cadunt, Tum quia spectato iuris rigore beneficia non sunt. Tum quia Pontifex non reseruat nisi beneficia vacantia, quae autem perpetua non sunt, non vacant: sic pluribus comprobat Gonzalez gloss. 5. §. 6. à num. 9. Garcia 5. part. de benef. cap. 1. à num. 150. Barboza 3. p. de potest. Episcop. all. gar. 57. à numer. 14. Dixi quocumque beneficia regularia, quae perpetua sunt, accipere, nisi sint ordinum militarium. Nam etiam in hac regula nulla illorum beneficiorum facta sit exceptio à quae in reg. 3. excepta sunt prioratus, praepositurae, personatus, & comendae horum ordinum, non est dicendum in hac regula comprehendenda, quia sub generali reservatione comprehendendi non debent, quae in speciali excipiuntur. Neque ita inconuenienti credendum est fieri derogationem priuilegij concessi, si iustitia, & iustititer concederetur. Postea autem illa beneficia superiora illorum ordinum à reservatione excludi, & reliqua beneficia illorum ordinum inferiora excludi esse videtur, quia reservatio semper maiora afficit. Sic Garcia 5. p. cap. 1. num. 131. quauis contrarium non sine fundamento defendat Gonzalez gloss. 8. n. 70.

2. Subdit vero Pontifex se reseruat quaecumque beneficia, quae qualitercumque qualificata, & vbi- cumque existentia, quocumque modo vacatura alias per resignationem, quae ad cuiusvis collationem, presentationem, electionem, vel quamvis aliam dispositionem quomodolibet pertinent. Per quae verba tolluntur dubitationes, quae orti possent circa beneficia qualificata, & in Metropolitana, Patriarchalibus, alijs Ecclesiis existentia, an essent comprehensa. Nam etiam ex reservatione generalis beneficiorum comprehensa non essent, argum. text. in cap. licet canon. 14. iuncto cap. statutum 22. de elect. lib. 6. & c. quauis. de praeb. in 6. c. scriptum. de rescript. eodem lib. At ex his verbis nemini dubium esse potest comprehendendi.

3. Difficultas est, an patrimonialia beneficia sub iis verbis comprehendantur? Patrimonialia voco, quae ex fundatione, vel priuilegio Pontificis conferenda sunt natis, incolis, vel oriundis alicuius oppidi, patris, vel parochiae, cuiusmodi sunt beneficia diocesis Burgenfis, Placentinae, & Calaguritanae. Videtur enim haec beneficia sub reservatione praedicta non comprehendi. Primo, quia de his non fit specificata, & expressa mentio, quae tamen videbatur requiri, argum. cap. 18. l. 24. Trident. vbi expresse concurrendum faciendum in beneficiis patrimonialibus, tamen generalibus verbis dicitur in omnibus beneficiis parochialibus, exceptis iis quae sunt de praesentatione laicali concurrendum esse sciendum, Secundo haec beneficia patrimonialia, vt constat ex vsu, & consuetudine, nec resignantur, neque impetrantur, neque pensione grauantur, sed potius per concursum prouidentur, vt constat ex leg. 21. 22. & 23. tit. 3. lib. 1. receptil. & tradit Couratruas praed. cap. 36. à num. 4. Ergo non cadunt sub reservationem. Aliis resignatio, permutatio, & pensionis impositio, & sine concursu prouiso illis competeret, cum haec beneficia referantur regulariter competant. Tertio haec beneficia non cadunt sub reservationem.

DE
CASTELLAE
PALATII

restitutionem iuris factam in cap. licet. de prebendis in 6. si quidem beneficiario dacedente in curia ordinatus providet beneficium, ac si extra, & in suo mense vacaret, vt testatur Couarruias supra. Ergo neque cadit sub hac reservatione, quae minor est ea, quae à iure est statuta, & ita tenet Zerola in praxi Episcop. 1. part. verbo beneficia. §. 3. dicto 8. Summa bullar. Quarta verbo beneficiorum reservatione, Petrez de Lara de amissionar. & capellan. lib. 2. cap. 10. num. 9. Cenuallos lib. 4. quæst. 1. seu. quæst. 897. num. 438. & recipere n. 479. & à num. 523. inclinatur. Coad. pract. q. 636. à n. 5. vers. similiter. Menoch. lib. 3. cons. 294. num. 18.

Ceterum sub prædicta reservatione beneficia patrimonialia comprehendendi fortiter videntur verba regula, quaecumque beneficia qualitercumque qualificata, ubicumque existentia, & ad cuiusvis provisionem pertinentia cum clausulis derogatoriis derogatoriis, &c. Quæ certe videntur patrimonialia comprehendere: & ita tenet vt probabilis Gonzalez gloss. 9. §. 1. specialiter num. 59. Garcia 5. part. de benef. cap. 1. num. 562. quibus in legis hanc sententiam variis decisionibus Rotæ comprobant. Neque obstant superioribus adducta. Ad primum dico Tridentinum expressisse patrimonialia pro concursu faciendum, quia solum dixerat in beneficiis parochialibus concursum faciendum esse, neque addidit in quibuscumque parochialibus qualificatis, & ubicumque existentibus, sicut in nostra regula. Ad 2. concedimus talia beneficia nec resignari, nec permutari, neque pensionem gravari, non quia id fieri non possit, sed quia sic obvenientes beneficia ob pragmaticas regias timentur litibus intolui, & molestari, & vix effectum obtinerent. Adde si aliquando impetrarentur, solum pro naturalibus debet fieri impetratio, non pro exteris. Ad 3. nego sub reservatione facta in a. licet, prædicta beneficia non contineri, neque Couarr. de illa reservatione loquens contrarium asseveratur, sed solum dixit non facile admitti derogationem privilegii, vt filiis naturalibus hæc beneficia conferantur.

Ego vero dicendum existimo prædictam regulam comprehendere quælibet patrimonialia beneficia ob dictam clausulam generalem cum derogatoriis derogatoriis, nisi forte in privilegio filiis patrimonialibus concessio tales clausulas concinnantur, quibus derogatum minime censetur prædicta regula Cancellariæ. Esse autem tale privilegium concessum diocesi Calaguritanae à Clem. VIII. refert Gonzalez supra. num. 72. Garcia num. 566. Cenuallos num. 523. Quod privilegium affirmat nequaquam derogari per regulam Cancellariæ de novo editam derogantem quæcumque indulget quibusvis personis, & collegiis concessa. Tum quia diocesis non est in rigore collegium, Tum quia indultum diocesis Calaguritanae non est concessum in fauorem eligentium, sed eligendorum; & regula Cancellariæ solum videtur derogare indultis collegiis, & quibusvis personis providentibus concessis in eorum fauorem.

Secundo dubitatur, an beneficia electiva sub hac reservationem cadant. Et cadere sub hac reservationem constans est doctorum sententia ex illis verbis ad cuiuscumque electionem, & tradidit, vt indubitatum, Gonzalez gloss. 19.

Solum est difficultas de canonicis doctolibus, & magistris Ecclesiarum Cathedralium regni Castellæ, & Legionis, qui per concursum, & electionem capituli providentur, iuxta constitutiones Sixti IV. & Leonis X. qui comprehendunt sub hac reservatione videntur, cum quælibet beneficia, qualitercumque qualificata, ad cuiuscumque provisionem comprehendantur, privilegiis & indultis Apostolicis in contrarium quibusvis personis, & collegiis concessis derogatis.

Ceterum tenendum est in prædicta reservatione minime comprehendendi, quia in constitutione Sixti IV. & Leonis X. cavetur ne sub illa reservatione etiam per regulas Cancellariæ hi canonicatus comprehendantur. Ergo signum est Pontificem voluisse illos à reservationibus liberari. Dices verum esse, cum illam constitutionem edidit, secus vero cum novis regulis Cancellariæ publicavit cum clausulis derogatoriis derogationis cuiuscumque indultis, &c. Sed contra, quia prædicta regula Cancellariæ solum derogat indulget quibusvis personis, aut collegiis concessa, quod intelligendum est de indultis, quæ vere indulget, & privilegia sunt, secus vero quæ per modum legis, & statuti conceduntur, quale est concessum in horum canonicatuum provisione. Tum quia loquitur de forma, & modo providendi hos canonicatus. Tum & præcipit quia in Trident. sess. 25. cap. 5. de reformat. statuit nihil esse detrahendum ex his, quæ in provisione horum canonicatuum statuta sunt. Cum autem decreto Sixti IV. & Leonis X. statuerit hos canonicatus per concursum graduatim in vicariis Castellæ, & Legionis, & in aliis providende debere, sit factæ regulis Cancellariæ nihil illis in hac parte esse derogatum: & ita tenet, pluribusque exornat Gonzalez gloss. 9. §. 2. per totum, specialiter n. 63. Garcia 5. part. de benef. c. 1. n. 679. & 680.

Tertio dubitatur de beneficiis iuris patronatus, quæ ratione per hanc regulam reservata censentur? Cui dubitationi, cum de derogatione iuris patronatus in hac disputatione locuti fuimus Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars II.

pro tenuitate nostra satisfacimus. Neque aliquid speciale addendum occurrit.

Quarto dubitatur de beneficiis consistentibus in Ecclesia non numerata, seu receptiva; ubi scilicet non adest certus numerus canonicorum, seu aliorum beneficiatorum, sed iuxta quantitatem fructuum præbendæ decreverunt, vel augentur. Videntur quidem comprehendendi primo; quia sunt vere beneficia Ecclesiastica, cap. ex parte. de concess. præbendæ. At regula hæc omnia beneficia qualitercumque qualificata, & ubicumque existentia reservat. Secundo hæc beneficia resignari, permutarique possunt, vt tradit Flamin. Parif. lib. 2. de resignat. c. 13. n. 1. & 2. Ergo etiam possunt reservari. Tertio dari potest mandatum alicui de providendo in prima præbenda vacatura in Ecclesia non numerata, sed ex vi talis mandati iam prima præbenda reservata manet. Ergo etiam potest reservata manere ex vi generalis reservationis, cuiuscumque præbendæ octo mensibus vacatur.

Nihilominus omnino tenendum est in hac, & in qualibet alia generali reservatione non comprehendendi hæc beneficia, eo quod morte beneficiarii non vacant, sed extinguuntur, & supprimuntur, quousque per electionem canonicorum, vel aliorum quorum interest erigantur, vt expresse decidit in cap. delicto. 2. 5. vers. præterea. de præbendis. ibi: Præterea licet in Ecclesia in qua non est certus numerus præbendarum, nulla etiam vacante in canonicum quis possit assumi, cum intelligatur ad quoddam ius eligi, quod ex electorum consensu de novo creatur, & cum electo in canonicum nascitur, & desinit esse cum desinito. Et hæc regula, & quælibet alia generalis reservatio est pro beneficiis vacaturis. Ergo iis beneficiis competere non potest: sic variis decisionibus Rotæ comprobatur Gonzalez gloss. 9. §. 3. à numer. 9. Garcia 5. part. de benef. cap. 1. num. 550. Barbosa de potest. Episc. 3. par. alleg. 57. num. 178. Neque obstant contraria. Nam ad primum respondeo concedendo esse beneficia, sed quia non quælibet beneficia reservantur, sed beneficia vacatura, & hæc non vacant, ea de causa sub reservationem non cadunt. Ad secundum nego hæc beneficia impetrari, resignari, aut permutari posse ob prædictam rationem, quia nunquam vacant, & docent prædicti doctores: si tamen aliquando illorum facta est impetratio, resignatio, aut permutatio sciente, & consentiente Pontifice, hoc inquam extraordinarium est, & præter ius, & ideo in consequentiam trahi non potest. Et eodem modo respondemus ad tertium, dari inquam posse à Pontifice mandatum de providendo in prima præbenda vacatura in Ecclesia non numerata, non quia proprie vacet, sed quia Pontifex illam ac si vacaret providere intendit, remouens omnia, quæ tali provisioni obstant.

Quinto dubitatur de beneficiis monoculibus, hoc est vnius, an cadant sub prædictam reservationem? Dupliciter esse potest beneficium, vel comparatione Ecclesiæ in qua vnicum est, vel comparatione providentis illud, quia solum potestatem habet ad vnicum beneficium providendum. Et in utroque sensu non defuerunt doctores sentientes sub reservationem non cadere: sic Gloss. in clem. 1. de præbendis. verbo incerta. Encas de Falconibus. tract. de reservat. quæst. 3. princip. num. 32. Selua tract. de benef. lib. 3. quæst. 1. num. 71. 72. & 73. Gomezius tract. de expectativis. n. 46. Mouentur, quia non est verisimile voluisse Pontificem privare Ecclesiam, vel ordinarium collatorem potestate vnicæ, quam habet iuxta clem. 1. de sentent. excommunicat. ad finem. Quapropter in mandato de providendo certæ personæ de primo beneficio vacaturo, non comprehenditur beneficium monoculare, sine mandato de providendo sit in forma pauperum, siue in forma peciæ, vt relatio Archiepiscopi, Ioan. Andr. & aliis tradit Menoch. lib. 2. de arbit. causa 201. n. 94.

Verius tamen est ad omnia hæc beneficia se extendere reservationem. Tum quia hæc reservatio habet verba prægnantia, & potestissima, vt quælibet beneficia quantumvis qualificata valeat comprehendere. Ergo valebit comprehendere, etiam si qualitate monoculati affecta sint. Tum quia hæc reservatio non absolute privat ordinarium collatorem potestate vnicæ quam habet providendi, sed illam restringit pro aliquibus mensibus. Tum quia ferè omnia beneficia curata sunt monocularia, ac proinde si hæc à reservatione essent libera, multum detraheretur regulæ prædictæ. Et ita comprehendit tenet Gonzalez gloss. 9. §. 4. sub num. 14. Garcia d. cap. 1. numer. 518. Barbosa 3. part. de potest. Episc. allegat. 57. num. 180. Ad fundamentum contrarium negamus non esse verisimile voluisse Pontificem hæc beneficia comprehendere, cum reservationem per modum legis, & verbis ita generalibus, & efficacibus statuerit. Concedo tamen in mandato de providendo non contineri hæc beneficia, nisi exprimentur. Tum quia hoc mandatum cum sit in materia ambitiosa, & odiosa, cap. quamvis pactum. de præbendis, in 6. strictè est interpretanda. Tum quia continet absolutam reservationem, & integre privat ordinarium potestate, quam habet conferendi, quæ in præsentem non concurrunt, cum hæc reservatio sit per modum legis, & non in fauorem alicuius determinatæ personæ, sed in fauorem pauperum clericorum; ac proinde ea ex parte fauorabilis est, & amplè

interpretanda. Tum quia non pro omni tempore, sed pro mensibus Apostolicis fertur.

9 Sexto dubitatur de beneficiis nouiter erectis post publicationem supradictæ regulæ, an sub illa comprehendantur? In qua dubitatione Gonzalez gloss. 9. §. 5. plura adducit in fauorem partis negantis, sed illis non obstantibus à n. 45. concludit, & bene, sub reservationem comprehendit. Quia hæc reservatio est per modum legis, & cum lex semper loquatur. l. *Arriani. C. de Hereticis*, ad beneficia nouiter erecta extenditur. Item, quia reseruat omnia beneficia qualitercunque qualificata, & vbi que existantia, & quomodolibet vacatura, quæ verba ita sunt amplissima, vt nullus sit locus excipiendi beneficia nouiter erecta. Fator tamen in reservationibus, gratiisque specialibus, quia odiosæ sunt, & omnino restringendæ; beneficia nouiter erecta venire, iuxta *textum in elem. fin. de rescriptis*, ibi. *Litteras nostras super conferendo tibi beneficio vacaturo directas, ad beneficium post datam ipsorum creatum statuimus non extendi*, & consentiunt doctores ibi. Dixi ad beneficium nouiter erectum, nam si erectum erat, sed non cum qualitate in rescripto apposita tempore data, habuit tamen illam tempore vacationis, vt si datum fuit rescriptum ad beneficium curatum primo vacaturum, quod beneficium tempore data erat simplex, at tempore vacationis curatum erat, valet rescriptum, & virtute illius illud obtinere potest. Et idem est si impetrates rescriptum ad beneficium pertinentens ad collationem alicuius, & beneficium tempore data non spectabat ad collationem illius, vt tempore vacationis spectat, tibi debetur, vt latius tradit Gloss. d. *elem. verbo statuimus*.

10 Ampliat Gonzalez n. 50. dictam reservationem, vt procedat in prima beneficii erectione, eo quod beneficium cum primo erigitur, vacare censetur, ex dicto *text. in elem. fin. de rescriptis*. & ibi Gloss. *verbo statuimus*. Bonifac. Vitalin. num. 18. & Cardinal. n. 4. Sed regula Cancellariæ reseruat omnia beneficia quomodolibet vacatura alias, quam per resignationem. Ergo hæc reseruat. Mihi tamen probabilius videtur primam huius beneficii collationem non reseruari Pontifici, sed erigenti beneficium relinquere. sic Garcia 5. *part. de benefic. cap. 1. num. 520.* & videtur approbare Barbosa 5. *par. allegat. 57. n. 181.* Moucor, quia esto in rigore beneficium vacare censetur eo ipso quo erectum sit, atque alicui sit collatum, at cum collatio ita immediate erectionem sequatur, vt vix contingat ab illa distingi, non computatur hæc vacatio in reservatione beneficii vacaturi.

§. II.

Pro quibus mensibus reservatio fit constituta.

- 1 *Expenduntur menses reservationis, & a quo tempore incipiunt numerari, & finiantur.*
- 2 *Sed quid si dubium est, quo mense beneficium vacauerit, neque facta diligentia vinci dubium potest? Pro ordinario est presumendum, si præuenit.*
- 3 *At si non constet quis præuenit, neque nullus prouisus est in possessione, Probabilius etiam est pro ordinario esse presumendum.*
- 4 *At si Pontifex præuenit, affirmant plures sustinendam esse eius prouisionem aduersus prouisionem ordinarij, maxime si prouisus Apostolicus est in possessione.*
- 5 *Contrarium est verius.*
- 6 *Fit satis oppositis argumentis.*

Reservatio hæc supradictorum beneficiorum non est absoluta pro omni tempore, sicuti sunt prædictæ regulæ antecedentes: sed est pro vacatione contingenti in mensibus Ianuarij, Februarij, Aprilis, Maij, Iulij, Augusti, Octobris, & Nouembris: nam vacatio contingens reliquis mensibus ordinario collatori remittitur. Huiusmodi menses incipiunt à media nocte præcedentis diei, v. g. à primo pulsu, quo horologium duodecimam horam noctis signauit, quia ibi terminatur dies, & nouus succedit, *leg. m. re Romano. ff. de Veris, cap. consaluit. 24. de offic. delegati*. Tiraquel. *de retract. lignag. §. 1. gloss. 11. num. 7.* Sanchez *lib. 2. de matr. disp. 41. num. 40.* Garcia 5. *part. de benefic. c. 1. num. 523.* & *Barbosa supra*, approbantque doctrinam Bobadille in *sua polit. lib. 5. cap. 2. num. 25.* dicentis sequendum esse horologium propitium, si res de qua agitur favore digna sit: secus vero si odio sit digna; quamque verissimam esse putat Pallador. *lib. 3. quest. 9. num. 10.* quando duo tantum extant horologia, scilicet quando plura sunt; quia tunc existunt adherendum esse numero pluribus, & communiter certioribus, vt in rebus contingit. Si vero horologium non est in populo, aut deordinatum esse probatur, vel non est auditum, de-

tumenda est media nox tum ex cursu syderum, tum ex iudicio hominum de hoc experientiam habentium, tum ex communiter accidentibus: sic Garcia *num. 526.* Barbosa *num. 187.* An vero ex gallsu tantu præsumptio sumatur esse diem inchoatum, non constat inter doctores, cum diu nocte que gallsu canere soleat. Sed quia verus diem frequentius canit; quæ præsumptionem facit esse diem coeptum; aliquam inquam præsumptionem non firmam, sed leuem, nisi sit pro sustinenda ordinarij prouisione. Quia tunc prouisionem firmam reddat, dum contrarium aduersarius non probauerit, vt à Rota bis decernit fuisse tradit Gonzalez *gloss. 11. num. 16.* Garcia n. 526. Barbosa *num. 187.*

2 Sed quid si dubium est quo mense beneficium vacauerit, an mense Apostolico, an ordinario, & facta diligenter vinci dubium non potest; eo quod beneficium reperitur mortuus in agro, vel in fluuio, & necitur quo die aut mense contigerit, vel reperitur manè prima die Ianuarij in lecto mortuus, necitur tamen an ante mediam noctem, an post decesserit, cui ergo tunc competat prouisio an Pontifici, an ordinario?

In hac dubitatione certum est; si de facto ordinarius prius contulit beneficium, esto illius possessionem non accepit, hæc collationem sustinendam esse aduersus prouisionem Apostolicam. Tum quia ordinarius, & ab illo prouisus habet suam intentionem fundatam omnia beneficia suæ diocesis prouidendi; *cap. reg. n. d. 10. quest. 1. cap. nullus omnino. 16. quest. 1. cap. ex frequentibus. de institutionibus. cap. conuenerunt. de officio vi. & alia.* Ergo dum non fuerit probata reservatio, eius prouisio sustinenda est. Deinde in casu dubio reservationis negari non potest ordinarius saltem æquale ius cum pontifice habere, ad beneficium prouidendum. Ergo si huic æquali iuri addit præuentionem, inæquitate ratione præuentionis. Et ita sentiant ferè omnes doctores suam referendi.

3 Verum si non constat quisnam prius prouiderit, an ordinarius, an Pontifex, neuterque sit in possessione, non caret difficultate quisnam sit præferendus? Videtur namque præferendum esse à Pontifice prouisum *arg. cap. si à sede 31. de præbendis. lib. 6.* vbi deciditur in casu dubio anterioritatis prouisionis Apostolicæ, an ordinariæ. Apostolicam præferendam esse propter auctoritatem prærogatiuam. Idemque colligitur ex *elem. prima. 5. num. 14. lite pendente.*

Nihilominus tenendum est præferendum esse prouisum ab ordinario, sic alijs relatis docet Gonzalez *gloss. 11. num. 37.* Ratio est superius dicta; quia ordinarius habet suam intentionem fundatam à iure communi prouidendi omnia beneficia suæ diocesis, dum reseruat non sunt. Ergo in casu dubio in fauorem eius iudicandum est; quia semper fauendum est ei, qui pro se habet iuris præsumptionem. Neque aduersus hæc doctrinam procedit *e. si à sede*; loquitur enim, cum æquanimiter Pontifici, & ordinario competat prouisio, ipseque Pontifex tanquam ordinarius ordinarij prouenie illius prouisionem intendit. Secus vero cum solo iure reservationis intendit prouidere; quia tunc nulli de reservatione constat, eius prouisio sustinenda non est. Minus etiam obstat *elem. 1. vt lite pend.* quia tunc constat de lite, & proinde de impedimento, quod Episcopus habebat ad prouidendum, *e. 1. & 2. vt lite pend.* Non ergo est mirum, vt prouisio Apostolica præferatur, si quidem Pontifex habet intentionem suam fundatam. Secus vero in nostro casu, vbi ex parte ordinarij est iuris præsumptio.

4 Difficultas vero grauis est, an si prouisio Apostolica fuerit anterior prouisione ordinarij, & virtute illius prouisus possessionem accepit, defendendus sit aduersus prouisum ordinarij? Affirmat Gonzalez *gloss. 11. num. 26.* Mouetur primo, quia ratione possessionis præsumit ius possidentem beneficium habere dominium illius *1. §. quod si unum, & ibi gloss. verbo possidebat.* Ergo aduersus hæc præsumptionem præualere non potest ordinarij prouisus, dum negatiuam reservationis clausam non probat. Secundo probatio reservationis non videtur possidere competere, cum ipse non sit actor, sed reus; potius enim competit ei, qui illum à possessione deturbare intendit. Ergo hoc non probante possessor absolendus est, & in possessione conservandus, *argum. leg. qui accusare. Cod. de edendo. & cap. 1. vt Ecclesiastic. benefic. sine diminu. conferant.* Tercio in casu dubio fauendum est potius reo, quam actori; & possessori, quam possessionem carenti *§. retinenda. v. v. commo dum. infra. de iur. iudic. c. 2. de probationib. & pluribus exornat Mascard. de probat. cond. 1200. per 101 am.*

5 Ceterum mihi contrarium probabilius videtur, affirmo namque prouisum Apostolicum repellendum esse à possessione, & prouisum ordinarij admittendum, dum prouisus Apostolicus non probauerit beneficium sed à Pontifice reseruatum esse. Neque ab hoc probationis onere ob possessionem liberatur. Ratio est; quia prouisus Apostolicus in tantum ius acquirit in beneficium, in quantum beneficium est reseruatum; quia solum iure reservationis Pontifex illud prouidere intendit. Ergo nec in præfati casu nullo modo constat de reservatione. Ergo nec constare potest de iure acquisito. Dices, sufficere, quod non constat carere reservatione, vt possit Pontifex, vt reseruatum prouidere, & ordinarij dubium de reservatione præuenire. Sed